

Nedělní úvaha (kázání) na text Pavlova dopisu

v Lysé nad Labem, 15. neděle po Trojici, 8.9.2024

Svatý Pavel, El Greco, 1605, soukromá sbírka, Zdroj Wiki

poslal Hospodin na lid ohnivě hady. Ti lid štípali, takže v Izraeli mnoho lidí pomřelo. Lid přišel k Mojžíšovi a přiznával: „Zhřešili jsme, když jsme mluvili proti Hospodinu a proti tobě. Modli se k Hospodinu, aby nás těch hadů zbavil.“ Mojžíš se tedy za lid modlil. Hospodin Mojžíšovi řekl: „Udělej si hada Ohnivce a připevni ho na žerď. Když se na něj kterýkoli uštknutý podívá, zůstane naživu.“ Mojžíš tedy udělal bronzového hada a připevnil ho na žerď. Jestliže někoho uštkl had a on pohlédl na hada bronzového, zůstal naživu. (*Bible, kniha Numeri, 21 kapitola*)

Nepotkala vás zkouška nad lidské síly. Bůh je věrný: nedopustí, abyste byli podrobeni zkoušce, kterou byste nemohli vydržet, nýbrž se zkouškou vám připraví i východisko a dá vám sílu, abyste mohli obstát. (*Bible, 1. list Korintským, 10 kapitola*)

Z hory Hóru táhli dál cestou k Rákosovému moři, aby obešli edómskou zemi. Avšak lid propadl na té cestě malomyslnosti a mluvil proti Bohu a proti Mojžíšovi: „Proč jste nás vyvedli z Egypta? Abyste nás na poušti umořili? Vždyť tu není chléb ani voda! Tato nuzná strava se nám už protiví.“ I

Vhodné je doplnit četbou dvou žalmových modliteb připisovaných králi Davidovi, nejprve jeho zoufalství v Ž 38 a poté i odvahu jít dál v Ž 27. Píseň 38 a 716 z NEZ tvoří další kontext tohoto kázání.

Věříte na náhodu? A má náhoda něco společného s křesťanstvím, s vírou v Boha? Za těmito otázkami je obecná lidská zkušenost, že život přináší věci nečekané, nepředvídatelné, nevysvětlitelné. Za těmito otázkami je zkušenost, že se všichni v životě dostáváme do situací, které nemáme možnost ovlivnit, nemáme možnost jim zabránit ani se na ně připravit. – Ty situace mohou být různé: vážná nemoc či autonehoda, těžký úder od někoho, od koho byste to nečekal atd. – Když se do takové situace člověk dostane, právem si klade otázky. Těch otázek je většinou několik: Proč já? Proč se to stalo zrovna mně? Je to úplná náhoda, nebo je za tím nějaký úmysl, záměr, osud? Mohl jsem tomu předejít, kdybych udělal něco jiného, než jsem udělal. Udělal jsem něco špatně? U křesťana všechny tyto otázky zpravidla vyústí v jednu velkou otázku: Souvisí to nějak s Bohem? Je to odpověď na mé modlitby? Nebo trest za mé hříchy? Nádherně toto tápání a hledání vystihuje už 3000 let stará modlitba přičítaná králi Davidovi, kterou jsme dnes na úvod četli: *Nad hlavu mi přerostly mé nepravosti, jako těžké břemeno mě tíží. Kdo mě milovali, moji druzi, odtáhli se pro mou ránu, moji nejbližší opodál stojí. Stal se ze mne člověk, který neslyší a neodmlouvá, neboť na tebe jen, Hospodine, čekám, Panovníku, Bože můj, kéž bys odpověděl!*

Těžkosti života s Bohem souviset mohou i nemusí. Tak proč si tím lámat hlavu. Věcný, racionální pragmatik na to řekne, že je to neřešitelný problém a dál se tím nezabývá. Je Bůh nebo není? Potkal nás bohem daný osud nebo bezbožná náhoda, vždyť je to jedno. I přemýšlivý křesťan je v této věci opatrný, protože ví, jak ošidné je snažit se v životě rozlišovat mezi působením lidským a působením Božím.

Ten, kdo si představuje Boha jako absolutního vládce, který naplánoval dějiny lidstva i osud každého jedince, jistě najde v Bibli příběhy, které takovouto představu popisují. A mnoha lidem se líbí představa boha, jenž by se dal shrnout do jediné formulace či fyzikálního pra-zákona. Od pohybů největších vesmírných těles po nejnepatrnější atomy, minulost i budoucnost, vše je dávno určeno. Takový Bůh by v roli jakéhosi velkého režiséra musel být svým způsobem netečný k prosbám a nářkům. Vše je dáno, vše se řídí danými zákony, vše má svůj jasně daný čas, nic nelze měnit. Takového Boha v bibli krásně vystihuje mimochodem kniha Kazatel.

V Bibli najdeme ale i příběhy, kde Hospodin do světa zasahuje, často ale v podobě trestu. Dle biblických vyjádření tak např. trestá svůj lid za jeho hříchy. Historické milníky jsou pak adekvátní odplatou či odměnou celému národu. Několik kapitol knihy soudců tak např. začíná větou: *I dále se Izraelci dopouštěli toho, co je zlé v Hospodinových očích. I vydal je Hospodin napospas*

králi tomu a tomu. V dnešním prvním čtení z knihy Numeri jsme slyšeli, že reptající lid v poušti postihl Hospodin jedovatými hady! My samozřejmě víme, že se jedná o retrospektivní vyjádření, že bylo napsáno pisateli s pohledem upřeným do minulosti, kteří takto hodnotili lidskou hloupost a chyby, kterých se často dopouštějí celé generace. Jenže pocity trestu či odměny zažívá v životě mnoho lidí i dnes. Tyto pocity mohou vést v životě správným směrem, např. k vděčnosti za zázrak života, za nezasloužený dar v podobě našich milovaných nejbližších. Pocity trestu či odměny se ale mohou stát i zdrojem nejrůznějších psychických poruch a depresí.

Máme tu tedy vedle sebe různé představy o Bohu. Např. boha jako **velkého režiséra**. Tato představa ale vylučuje lidskou svobodu. Pohyby planet i galaxií, lidské životy i celé dějiny v ní jsou pouze divadlem, ve kterém všechno a všichni nevědomky hrají předem určené role. Bůh možná svět stvořil, ale do jeho běhu nezasahuje, vše bylo určeno na počátku a vše je dáno.

Pak tu máme boha **policistu**, který spravedlivě odměňuje a zlé trestá. Takový bůh nás může dostat do hluboké deprese. A mnozí při jeho představě poukazují na nepotrestanou nespravedlnost, která se ve světě děje, dělá a dít bude. Je spousta lidí, kteří trpí naprosto nevinně a nezaslouženě; a na druhou stranu, mnohým prochází v životě kde co, žijí sobecky a často na úkor druhých a ani žádnými pocity viny se netrápí.

Ani jedna z těchto představ není pro věřícího uspokojivá. Bůh je v nich neuchopitelný, vzdálený, cizí. Osobně se nás tak nějak netýká, nemáme chuť takového Boha oslovovat, děkovat mu, prosit jej. Jaký smysl má ale náš život? Jsme pouhými mravenci s předem daným osudem, nebo je všechna ta naše životní bolest i radost opravdu jen pouhou náhodou?

Jenže ony by ani jedna z těchto představ neměla být uspokojivá ani pro moderní sekulární společnost. Ve světě bez vztahu k něčemu, co nás přesahuje a čemu jsme zodpovědní, ve světě bez vztahu k někomu, kdo nás vede, v takovém světě jsme jen skupina živočichů, darwinovsky se snažíme přežít na úkor slabších, jsme kupa masa podobná dinosaurům.

Křesťanskou odpovědí je zvěst o Bohu stvořiteli, který je sice všemocný a nadčasový, ale přece je blízký a sklánějící se. O všemohoucím Bohu, který sám svou všemohoucnost omezil, aby se lidem přiblížil. O Bohu, který se narodil jako člověk jménem Ježíš, o Bohu, který se stal tesařem z Nazaretu. Křesťanskou odpovědí je zvěst o Bohu, který do světa zasahuje, ba kvůli člověku je schopen měnit prazákony vesmíru a předem daný řád. O Bohu, který si s člověkem povídá, naslouchá mu, hádá se s ním a občas se člověkem nechá

presvědčit. O Bohu, který není vzdálený a cizí, ale je, slovy Ježíšovými, náš otec, tatínek, milující rodič.

Takový Bůh dává úplně jinou perspektivu života a mění člověka. V Bibli můžeme číst příběhy lidí, kteří se kvůli Bohu změnili. Jedním z nich byl i pisatel mnoha v bibli dochovaných dopisů, římský občan a farizejský žid, fanatický pronásledovatel křesťanů, apoštol Pavel. V jeho dochovaném dopise do sboru v Korintu můžeme číst, že Pavel na náhodu nevěřil. Stejně tak nevěřil na netečného Boha, ani na Boha tvrdého a trestajícího, na boha policistu.

Pavel potkal Krista. Bůh za ním přišel. A Pavel pochopil, že má v životě úkol. Poslání, které musí splnit, i kdyby se mu do cesty stavěly sebevětší překážky. On za své poslání pokládal svou víru, o které se nebál mluvit i mezi zcela nevěřícími a nepřátelskými lidmi. Nejednou se dostal do nebezpečné situace, byl vystaven posměchu, pronásledován, vězněn. Ani v nejtěžších životních situacích nepropadal malomyslnosti, protože věřil, že *Bůh nedopustí, abychom byli podrobeni zkoušce, kterou bychom nemohli vydržet, nýbrž se zkouškou nám připraví i východisko a dá nám sílu, abychom mohli obstát.* Pavel se neptal: Proč já? Proč se to stalo zrovna mně? Možná věděl, že na tyto otázky není odpověď, ale daleko spíš je považoval za úplně zbytečné. **Apoštol Pavel totiž věděl, pro co žije.** A ten, kdo má **PROČ** žít, snese mnohá **PROČ** životních bolestí i překvapení. Právě toto vědomí – že člověk má v životě nějaký úkol – má ohromnou hodnotu. Pomáhá překonat, unést objektivní nesnáze i subjektivní potíže. Každý člověk má v životě úkol. A žádný člověk na ten úkol není sám. Vždy má vedle sebe, nad sebou, laskavého rodičovského Boha, který mu pomáhá ten úkol rozpoznat a pak jej unést a naplnit. Boha, který člověku fandí.

Může být obtížné takový úkol rozpoznat. Klademe na sebe mnoho úkolů, která jsou jen projekty osobního přání, zájmu či tužeb; úkolů, nad kterými dost možná Bůh rodičovský a s povzdechem kroutí hlavou. Ale s Boží pomocí lze najít správný životní úkol, který se stane **posláním**. Péče o vlastní dům, dostatek jídla, spokojenost vlastních dětí bývají považovány za životní úkoly. To jsme mohli slyšet už v příběhu reptajících uprchlých otroků na poušti v prvním dnešním čtení. V konfrontaci s realitou, se stářím, nevděkem se však často lidská údajná poslání sypou jako domečky z karet. Opravdové poslání činí ale svého nositele nezastupitelným a nenahraditelným a dává jeho životu hodnotu jedinečnosti. Opravdové poslání bývá zacílené mimo vlastní zájmy, směřuje k druhým a k Bohu. Přesně jako prastaré Desatero i Kristovo Dvoj-přikázání lásky. Život sám, život ve víře, lásce a pokoře - či ještě lépe, **život ve vztahu** s Bohem či bližním, život pro Boha či pro společnost - takový život může být posláním. Pak je vlastně o to smysluplnější, oč byl těžší.

Ten, kdo má proč žít, pro co žít, pro koho žít – ten, kdo má toto velké PROČ zodpovězené, ten může najít sílu k překonání problémů. Může se, stejně jako apoštol, spolehnout, že *Bůh nedopustí, abychom byli podrobeni zkoušce, kterou bychom nemohli vydržet*. Jen je třeba se na Boha soustředit, podívat se vzhůru. Ne nadarmo v tom prastarém příběhu o hadech v poušti pověsí Mojžíš onoho hada Ohnivce, na žerď či klacek. Každý kdo k němu vzhledne, vzhlíží k nebi. A skrze symbol nad hlavami pohlíží k Bohu. Upamatovává se na Boha, který vyvedl z otroctví a nadále vede pouští.

Ten kdo hledí pouze k zemi, tomu mnoho životních situací může připadat jako zbytečná trýzeň, která nemá žádný důvod ani žádné východisko. Tvrdí-li někdo, že neví nic o smyslu svého života, že ho žádný smysl života nezajímá, ba že nemá proč opravdu žít, vyjadřuje to hrozně moc o jeho samotě a opuštěnosti. Být člověkem znamená ptát se dál, za hranice pochopitelného, nespravedlivého a nepřijatelného. A hledat tam někde za obzorem někoho, kdo nás do života vyslal a nyní nám zoufale drží palce. Někoho, pro koho jsme neopakovatelní a jedineční a s jehož pomocí se můžeme takovými stát i pro svět kolem nás.

v Ž 27 král David vyznává:

Hospodin je světlo mé a moje spása, koho bych se bál? Hospodin je záštita mého života, z koho bych měl strach? Když se na mě vrhli zlovolníci, aby pozřeli mé tělo, protivníci, moji nepřátelé, sami klopýtli a padli. Kdyby se proti mně položilo vojsko, mé srdce nepocítí bázeň, kdyby proti mně i bitva vzplála, přece budu doufat. On mě ve zlý den schová ve svém stánku, ukryje mě v skrýši svého stanu, na skálu mě zvedne. I kdyby mě opustil můj otec, moje matka, Hospodin se mě vždy ujme.

A zakončuje výzvou:

Naději slož v Hospodina. Buď rozhodný, buď udatného srdce, naději slož v Hospodina!